

**แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4
ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา**
**GUIDELINES FOR LEARNING MANAGEMENT USING AN ONLINE MEDIA
ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF FOUR IDDHIPADA OF
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA VOCATIONAL COLLEGE**

¹อุดมลักษณ์ พิศรูป Udomluk Phitrup ²สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai
³พระมหาชำนาญ มหาชาโน PhramahaChamnan Mahachano
^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Udomluk_Phitrup@outlook.co.th

Article Received: March 01, 2025. Revised: March 27, 2025. Accepted: March 28, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรทั้งหมดที่เป็นครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 112 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ 5 ด้าน บุคลากรตามหลักอิทธิบาท 4 คือ (1) ฉันทะ ความรักงาน (2) วิริยะ ความเพียรสู้งาน (3) จิตตะ ความใส่ใจงาน (4) วิมังสา การพิจารณาด้วยปัญญา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา และ 3) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย (1) การเลือกแพลตฟอร์มการสอน การเลือกแพลตฟอร์มที่ตอบสนองความต้องการของทั้งนักเรียนและครู การมีระบบประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมเวลาการเข้าถึงเนื้อหาได้ การมีเครื่องมือติดตามความตั้งใจของนักเรียน (2) การออกแบบบทเรียนออนไลน์ การมีเนื้อหาที่น่าสนใจและดึงดูดใจ การใช้สื่อมัลติมีเดียที่หลากหลาย การมีเนื้อหาสั้นกระชับและตรงประเด็น การมีโครงสร้างบทเรียนชัดเจนและแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ การประเมินผลเป็นระยะ (3) การใช้สื่อในการสอนออนไลน์ การใช้สื่อที่สามารถวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง การใช้สื่อที่ช่วยให้นักเรียนจดจ่อกับเนื้อหาได้โดยไม่ถูกรบกวน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (4) การวัดและประเมินผล การออกแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายและ

เชื่อมโยงกับทักษะอาชีพ การประเมินผลด้วยโครงการหรือภารกิจ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ตัวเอง การประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง และ (5) อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้
ออนไลน์ การประเมินและปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและ
ตรวจสอบได้ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนเพื่อปรับปรุง การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, สื่อออนไลน์, หลักอิทธิบาท 4 , วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

Abstract

This research article aimed to 1) study the status of learning management using an online media, 2) study the methods of learning management using an online media according to the principles of the Four Iddhipāda (Basis for Success), and 3) propose guidelines for learning management using an online media according to the principles of the Four Iddhipāda of Phranakhon Si Ayutthaya Vocational College. It was a mixed-method research. The quantitative research used a questionnaire of the entire population of teachers in the vocational college, totaling 112 people. The research statistics were analyzed, namely percentage, frequency, mean, and standard deviation. The qualitative research was conducted by interviewing 7 key informants. The data were analyzed using content analysis.

The research results found that 1) The overall and individual learning management conditions using online media of vocational colleges were at a high level in all 5 aspects: measurement and evaluation of learning management, obstacles to online learning management, online lesson design, use of media in online teaching, and selection of learning management platforms, respectively. 2) The method of learning management using an online media according to the principle of the Four Iddhipāda was a guideline for learning management using an online media in 5 aspects, integrated according to the principle of the Four Iddhipāda: (1) Chanda: love of work, (2) Viriya: diligence in working, (3) Citta: care for work, (4) Vimāṇsā: investigate work with wisdom, to be beneficial to the development of learning management in Phranakhon Si Ayutthaya Vocational College. 3) The guidelines for learning management using an online media according to the principle of the Four Iddhipāda consisted of (1) Selecting a teaching platform, selecting a platform that meets the needs of both students and teachers, having an efficient evaluation and data analysis system, controlling the time of access to content, having tools to track student intentions. (2) Designing online lessons, having interesting and attractive content, using a variety of multimedia, having concise and to-the-point content, having a clear lesson structure and dividing content into small sections. (3) Periodic assessment, using media in online teaching, using media that can continuously measure and evaluate learning outcomes, using media that help students focus on content without being distracted, creating motivation to learn. (4) Measurement and assessment, designing diverse and professionally skilled instruction, project-based or task-

based assessment, allowing learners to participate in self-evaluation, continuous assessment and use of data from multiple sources, and (5) Barriers to organizing online learning, continuous evaluation and improvement of the online learning system, using appropriate and verifiable technology, listening to learners' feedback for improvement, creating motivation in learning.

Keywords: Learning Management, Online Media, Principles of Four Iddhipāda, Phra Nakhon Si Ayutthaya Vocational College

บทนำ

ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมต่อข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคและทั่วโลกเข้าด้วยกัน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะความสามารถและสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (วราพร คำจับ, 2562)

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการเป็นเครื่องมือที่ครูและนักเรียนสามารถนำมาช่วยในการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเอกสาร การให้งานการนำเสนอ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น ฯลฯ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม การนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงผลกระทบ ทางด้านลบที่จะตามมาด้วย ควรปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี ชี้แนะการใช้งานที่ถูกต้องสร้างความรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภคสื่อ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ในการเปิดรับเนื้อหา ผ่านสื่อในเชิงวิเคราะห์วิพากษ์ และประเมินสื่อ การสร้างความรู้เท่าทันสื่อนี้ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเกิดจากการเรียนรู้ของเด็กผ่านการชี้แนะของครูและผู้ปกครอง รวมถึงการพัฒนาความคิดในเชิงวิเคราะห์วิพากษ์ของเด็กเองผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงนั่นเอง ทั้งหมดนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถนำโซเซียลมีเดียมา ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะอย่างถูกวิธี ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567)

การประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอน เป็นการนำแหล่งข้อมูล ภาพ เสียง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายสังคมมาเป็นสื่อ เครื่องมือ และใช้แหล่งความรู้ที่หลากหลายทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ 1) การร่วมมือ (Collaboration) เป็นการแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามประเด็นหัวข้อที่ นักเรียนสนใจ มีการกำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมมือกัน เช่น Group (กลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้) และ Member (การเป็นสมาชิกในกลุ่ม) 2) การสื่อสาร (Communication) เป็นการใช้ช่องทางของสื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร พูดคุย แลกเปลี่ยน สอบถาม ติดตาม แสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในสถานที่และเวลาที่ แตกต่างกันไป เช่น Facebook จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) กระดานสนทนา (Web Board) การ

พูดคุย(Chat) 3) บริบททางสังคม (Social Context) เป็นองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ ช่องทาง สถานที่ เวลา และสถานการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ผู้เรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสมาชิกทุกคนในห้องต้องเข้า ร่วมกลุ่มจึงจะสามารถทำกิจกรรมได้ และมีการเชื่อมโยงเพื่อการสื่อสารกับกลุ่ม ในเฟสบุ๊ค (Facebook) 4) เทคโนโลยี (Technologies) อาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายในรูปแบบของสื่อสังคม ออนไลน์ เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารเพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการเรียนรู้ การสื่อสารในลักษณะของการโต้ตอบ เช่น Facebook, Blog, YouTube, E-mail (Discussion, Web Board, Chat, Comment, Reply) แบบทดสอบออนไลน์ รวมถึงการ เชื่อมโยงไปยังแหล่งทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ 5) การแบ่งปัน (Sharing) หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการความรู้ ข้อมูล แหล่งข้อมูล ภาพ เสียง เนื้อหา ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแบ่งปันให้กับสมาชิกในกลุ่มโครงการและใน เครือข่าย 6) ความสัมพันธ์ (Connections) โดยการให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งในส่วนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งภายในกลุ่มระหว่างกลุ่มทุกคนอย่างสม่ำเสมอ 7) การใช้เครื่องมือร่วมกันสร้างเนื้อหา (Content co-creation Tools) โดยการที่สมาชิกในกลุ่มนอกกลุ่มและในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ (Co-Creation) และนำเสนอข้อมูลเนื้อหา (Content) แสดงความคิดเห็นด้วยการโพสต์คอมเมนต์ โต้ตอบกัน ได้อย่างอิสระ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยนักเรียนจะเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567) ดังนั้น ครูผู้สอนยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเหนือความคาดหมายโดยสิ่งที่ครูต้องมีเพิ่มเติมคือทักษะการใช้สื่อใช้สื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ที่ต้องศึกษาและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยสื่อที่ครูนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนผ่านช่องทางที่หลากหลายนั้น ต้องตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียนในยุคปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง หากมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ คือ อิทธิบาท 4 (ที.ปา. (ไทย) 11/110/80-81) อันเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาตนเองและการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ อิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพึงพอใจในงานที่ทำ) วิริยะ (ความพยายาม) จิตตะ (ความใส่ใจ) และวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรอง) ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้หมายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดนวัตกรรมและความเจริญก้าวหน้าในระยะยาว (ประเวศ วะสี, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาสภาพการใช้สื่อออนไลน์พร้อมด้วยการประยุกต์หลักอิทธิบาทเพื่อหาวิธีการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพและเสนอแนวทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการแบบผสมวิธี (Mixed method Research) ใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 112 คน (วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา, 2567) โดยผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมดในการเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าแผนก วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร รวมจำนวน 7 รูป/คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยาจาก แนวคิด ทฤษฎี วารสาร ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของครู 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาและเนื้อหาารายข้อจากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวิจัย (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย (Try Out) จำนวน 30 ชุด เพื่อค่า Cronbach's Alpha ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.901 6) นำเครื่องมือไปใช้โดยส่งแบบสอบถามผ่าน application line ส่วนตัวในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปครู ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การสอน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 5 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

3.2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีประเด็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การสอน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของคะแนนค่าเฉลี่ยการวัดระดับคะแนน และข้อคำถามข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาและการอ้างอิงคำพูดบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา พระนครศรีอยุธยา		N = 112 คน			
		μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1	การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน	4.16	0.36	มาก	5
2	การออกแบบบทเรียนออนไลน์	4.27	0.43	มาก	3
3	การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์	4.21	0.44	มาก	4
4	การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	4.34	0.34	มาก	1
5	อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์	4.32	0.38	มาก	2
ภาพรวม		4.26	0.24	มาก	

2. วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ 5 ด้าน คือ (1) การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน (2) การออกแบบบทเรียนออนไลน์ (3) การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ (4) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (5) อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ บุคลากรตามหลักอิทธิบาท 4 คือ (1) ฉันทะ ความรักงาน (2) วิริยะ ความเพียรสู้งาน (3) จิตตะ ความใส่ใจงาน (4) วิมังสา การพิจารณางานด้วยปัญญา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2.1 ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการอิทธิบาท 4 ในการเลือกแพลตฟอร์มจะช่วยให้วิทยาลัยอาชีวศึกษา พระนครศรีอยุธยา สามารถเลือกใช้ระบบที่สอดคล้องกับความต้องการทั้งของนักเรียนและครูได้ ควรเลือกแพลตฟอร์มที่มีระบบการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ แพลตฟอร์มที่สามารถให้ข้อมูลเชิงสถิติในเรื่องของความก้าวหน้าของนักเรียน ความถี่ในการเข้าเรียน การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แพลตฟอร์มควรมีความสามารถควบคุมเวลาการเข้าถึงเนื้อหาได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถมุ่งเน้นการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เหมาะสมตามช่วงเวลา และควรมีเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถติดตามความใส่ใจและสมาธิของนักเรียนได้

2.2 ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ การบูรณาการอิทธิบาท 4 ในการใช้สื่อออนไลน์จะช่วยให้สื่อที่เลือกมามีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรใช้สื่อที่สามารถวัดผลหรือประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การมีแบบทดสอบออนไลน์ที่สามารถให้คำตอบและคำอธิบายหลังทำข้อสอบเสร็จ

หรือการมีแบบฝึกหัดที่มีคำแนะนำให้กับนักเรียนทันทีเมื่อทำผิดพลาด เลือกใช้สื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถจดจ่อกับเนื้อหาได้โดยไม่ถูกรบกวนสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง เลือกใช้สื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถจดจ่อกับเนื้อหาได้โดยไม่ถูกรบกวน เช่น การใช้วิดีโอสั้นๆ ที่ตรงประเด็นหรือภาพสรุปเนื้อหา จะช่วยให้สื่อที่เลือกมามีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรใช้สื่อที่สามารถวัดผลหรือประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การมีแบบทดสอบออนไลน์ที่สามารถให้คำตอบและคำอธิบายหลังทำข้อสอบเสร็จ หรือการมีแบบฝึกหัดที่มีคำแนะนำให้กับนักเรียนทันทีเมื่อทำผิดพลาด

2.3 ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ในการออกแบบบทเรียนออนไลน์จะช่วยให้เนื้อหาที่น่าสนใจขึ้น ออกแบบบทเรียนออนไลน์ควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ดึงดูดให้นักเรียนมีความอยากเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย (เช่น วิดีโอ ภาพกราฟิก เสียง) และการออกแบบเนื้อหาให้สั้น กระชับ และตรงประเด็น บทเรียนออนไลน์ควรมีโครงสร้างที่ชัดเจนและแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ ที่เข้าใจง่าย นักเรียนสามารถทำตามได้อย่างต่อเนื่อง ออกแบบบทเรียนที่มีการประเมินผลเป็นระยะ เช่น การมีแบบทดสอบหลังเรียน หรือการใช้ระบบวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ (เช่น การติดตามเวลาเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม

2.4 ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา สามารถช่วยให้การเรียนการสอนผ่านออนไลน์มีความสมดุลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แม้จะมีอุปสรรคหรือความท้าทายต่าง ๆ การประเมินและปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์ การใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าระบบการเรียนออนไลน์นั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และควรปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและตรวจสอบได้ ให้การสนับสนุนในการเลือกใช้แพลตฟอร์มที่สามารถปรับปรุงได้ตามข้อเสนอแนะของผู้เรียนและสามารถใช้ได้กับอุปกรณ์ที่หลากหลาย การฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน สร้างช่องทางให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนออนไลน์ของตนเอง เช่น การสอบถามความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามออนไลน์หรือการประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะโดยเฉพาะในแง่ของการสร้างแรงจูงใจ การส่งเสริมความพยายาม และการพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างมีระบบและมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรเน้นการออกแบบการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความชำนาญ ตัวอย่างการบูรณาการเช่น การประเมินผลด้วยการใช้โครงการหรือภารกิจที่ต้องอาศัยความพยายามและการตั้งใจจริงจากผู้เรียน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตัวเองและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดี การจัดให้มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งในการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

3.1 ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน ควรเลือกแพลตฟอร์มที่สามารถติดตามความคืบหน้าของผู้เรียน แพลตฟอร์มนั้นควรสามารถติดตามและบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้สอนสามารถเห็นความพยายามและพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เลือกแพลตฟอร์มที่มีระบบการติดตามการทำงานของนักเรียน เช่น ระบบรายงานที่สามารถดูข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมเรียน, การ

ทำกิจกรรม, ผลการสอบ หรือความคืบหน้าของโปรเจกต์ต่าง ๆ การสร้างแรงจูงใจผ่านฟีดแบคและการสนับสนุน แพลตฟอร์มที่สามารถให้ฟีดแบคที่สร้างสรรค์และกระตุ้นผู้เรียน เช่น ระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส หรือการมีช่องทางให้ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำส่วนบุคคล แพลตฟอร์มที่สามารถให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเชิงบวกหลังจากการประเมินผล เช่น Moodle หรือ Google Classroom ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนที่ต่อเนื่องจากผู้สอน

3.2 ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ควรเลือกการออกแบบบทเรียนออนไลน์ควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ดึงดูดให้นักเรียนมีความอยากเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย (เช่น วิดีโอ ภาพกราฟิก เสียง) และการออกแบบเนื้อหาให้สั้น กระชับ และตรงประเด็น การเพิ่มกรณีศึกษา หรือสถานการณ์จริงที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจะช่วยกระตุ้นความสนใจ และทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของเนื้อหา บทเรียนออนไลน์ควรมีโครงสร้างที่ชัดเจนและแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ ที่เข้าใจง่าย นักเรียนสามารถทำตามได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การกำหนดเป้าหมายเล็กๆ ในแต่ละบทเรียน และการเสริมด้วยกิจกรรมที่มีการสร้างรางวัล หรือการยกย่องเมื่อทำสำเร็จ จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้เกิดความมุ่งมั่นและพยายามที่จะเรียนรู้และทำบทเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.3 ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและเหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้ เช่น สื่อวิดีโอที่มีการเล่าเรื่อง กราฟิกสีสันสดใส การใช้ภาพเคลื่อนไหว และสื่อแบบอินเทอร์แอคทีฟ (interactive media) ที่นักเรียนสามารถตอบโต้ได้ การออกแบบสื่อควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือทักษะที่นักเรียนจะต้องใช้จริงในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและรู้สึกรู้ว่า การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน ควรมีการเลือกสื่อที่สามารถวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เช่น แบบทดสอบออนไลน์ที่ให้ฟีดแบคทันที หรือสื่อที่มีพีเจอร์สำหรับติดตามพฤติกรรมของนักเรียน เช่น เวลาในการเรียนรู้ จำนวนครั้งในการเข้าชมเนื้อหา และคะแนนจากแบบทดสอบย่อยๆ เพื่อช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงการสอนได้ตามความก้าวหน้าของผู้เรียน นอกจากนี้ควรมีฟีดแบคที่ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนได้รู้จุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุง

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการออกแบบการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความชำนาญ ตัวอย่างการบูรณาการเช่น การประเมินผลด้วยการใช้โครงการหรือภารกิจที่ต้องอาศัยความพยายามและการตั้งใจจริงจากผู้เรียน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตัวเองและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดี การจัดให้มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งในการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การประเมินและปรับปรุงระบบการเรียนรู้ออนไลน์การใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าระบบการเรียนรู้ออนไลน์นั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และควรปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและตรวจสอบได้ ให้การสนับสนุนในการเลือกใช้แพลตฟอร์มที่สามารถปรับปรุงได้ตามข้อเสนอแนะของผู้เรียนและสามารถใช้ได้กับอุปกรณ์ที่หลากหลาย การฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน สร้างช่องทางให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ออนไลน์ของตนเอง เช่น การสอบถามความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามออนไลน์หรือการประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำผลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ออนไลน์อยู่ในระดับมาก บ่งชี้ถึงความสมดุลและความครอบคลุมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา และได้ให้ความสำคัญกับการวัดผลประเมินผล การแก้ไขอุปสรรค การออกแบบบทเรียน การใช้สื่อ และการเลือกแพลตฟอร์มอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวน์ รามะนา (2564) ผลการวิจัย ได้แก่ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจตุจักร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน และด้านความพร้อมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสาโรจน์ ธีรภทโท (นิมเนียม) (2561) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อจัดการสอน ศีลธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสื่อธรรมชาติในการสอนศีลธรรมด้านสื่อสิ่งพิมพ์อื่นและวัสดุอุปกรณ์การสอนศีลธรรมด้าน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนศีลธรรม ตามลำดับ

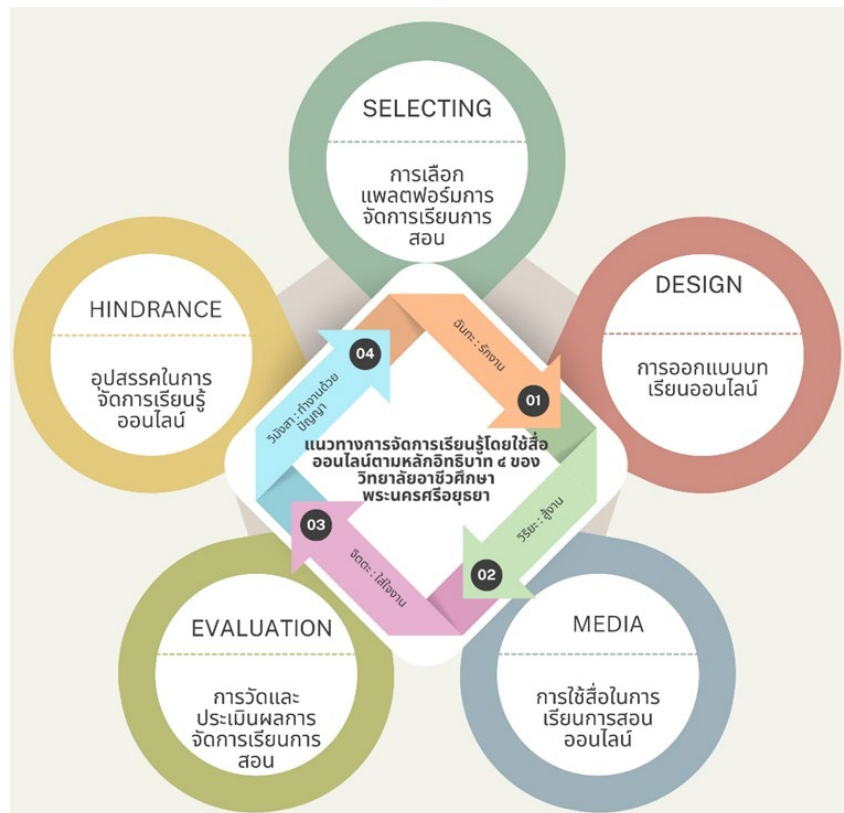
2. ผลการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ 5 ด้าน บุคลากรตามหลักอิทธิบาท 4 คือ (1) ฉันทะ ความรักงาน (2) วิริยะ ความเพียรสู้งาน (3) จิตตะ ความใส่ใจงาน (4) วิมังสา งานด้วยปัญญา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งหลักอิทธิบาท 4 นี้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของชนากร ศาสตร์สกุล, บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และพระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน (2567) ที่เสนอไว้ว่า พุทธวิธีการบริหารวิชาการในสถานศึกษาเป็นการที่ผู้บริหารมีความรู้ในศาสตร์และศิลป์หลักการบริหารและสิ่งสำคัญต้องมีหลักคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งถือว่าเป็นบันไดสำคัญของการปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) หลักฉันทะ ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน ด้วยการปลุกฉันทะความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำ 2) วิริยะ ความเพียรความขยันในการทำงาน ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จทั้งหน้าที่การงานและการดำเนินชีวิต ต้องมีความพากเพียรพยายาม 3) จิตตะ การมีจิตตั้งมั่น ความมุ่งมั่น ตลอดถึงการมีสมาธิในการทำงานซึ่งเป็นอีกคุณสมบัติสำคัญของผู้บริหาร 4) วิมังสา การใช้ปัญญาในการทำงาน มีความรู้ความเข้าใจงานที่ทำอย่างถ่องแท้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสุภัทสรารวันทมาตย์ และพระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน (2566) ที่เสนอไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนานวัตกรรมนักเรียนขึ้นมา คือ SUPAT Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) Searching for Information สืบค้นความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ 2) Understanding การทำความเข้าใจ สรุปลงเป็นความคิดรวบยอด 3) Planning and Practice วางแผนการดำเนินงานออกแบบนวัตกรรม และฝึกปฏิบัติ 4) Applying the innovation นำ

นวัตกรรมที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ 5) Transfer innovation to public เผยแพร่นวัตกรรมสู่ชุมชนและสังคม ในการใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ SUPAT Model จะต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนโดยบูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม คือ อิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ อิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ฉันทะ คือ พอใจรักใคร่ในการศึกษาเล่าเรียน 2) วิริยะ คือ ความเพียรในการศึกษาเล่าเรียน 3) จิตตะ คือ เอาใจฝึกฝนในการศึกษาเล่าเรียนไม่วางธุระ 4) วิมังสา คือ หมั่นตรិตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น และในการจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดแทรกหลักอิทธิบาท 4 ในทุกๆ ขั้นตอน ของการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบ SUPAT Model จึงจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ และได้มาซึ่งนวัตกรรม ของผู้เรียน

3. ผลการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัย อาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1) การเลือกแพลตฟอร์มการสอน การเลือกแพลตฟอร์มที่ ตอบสนองความต้องการของทั้งนักเรียนและครู การมีระบบประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การ ควบคุมเวลาการเข้าถึงเนื้อหาได้ การมีเครื่องมือติดตามความตั้งใจของนักเรียน 2) การออกแบบบทเรียน ออนไลน์ การมีเนื้อหาที่น่าสนใจและดึงดูดใจ การใช้สื่อมัลติมีเดียที่หลากหลาย การมีเนื้อหาสั้นกระชับและตรง ประเด็น การมีโครงสร้างบทเรียนชัดเจนและแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ การประเมินผลเป็นระยะ 3) การใช้สื่อ ในการสอนออนไลน์ การใช้สื่อที่สามารถวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง การใช้สื่อที่ช่วย ให้ นักเรียนจดจ่อกับเนื้อหาได้โดยไม่ถูกรบกวน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล การ ออกแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพ การประเมินผลด้วยโครงการหรือภารกิจ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตัวเอง การประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง และ 5) อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การประเมินและปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและตรวจสอบได้ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนเพื่อปรับปรุง การสร้าง แรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเขว่ รำมะนา (2564) ที่พบว่า แนวทางการจัดการ เรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ 1) ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน ยึด หลักสูตรและตัวชี้วัด ผลิตสื่อการสอนใช้เองและเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ บูรณาการกิจกรรมหลายวิชา ร่วมมือกับองค์กรภายนอกพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อออนไลน์และการผลิต สื่อการสอน 2) ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน ครูใช้สื่อออนไลน์หลายประเภท ให้ คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียน สถานศึกษาช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มี คุณภาพ 3) ด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการวัดและประเมินผล มีความยืดหยุ่น สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งกลุ่มที่มีความพร้อมและกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ได้ สร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Quintanilla, Brenda U. (2519) พบว่า สภาพปัจจุบันของการใช้สื่อออนไลน์ของครูระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้จำกัดไว้เฉพาะ วัตถุประสงค์ส่วนบุคคลและทางวิชาชีพเป็นหลัก ใช้เพื่อเชื่อมต่อกับครอบครัวและเพื่อนฝูง เชื่อมต่อกับนัก การศึกษาที่มีความคิดเห็นเหมือนกันและใช้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อค้นหาแหล่งข้อมูลการสอน ใช้สร้าง ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้อื่น แต่ส่วนใหญ่ครูมีความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของนักเรียนในการใช้สื่อ ออนไลน์ เพราะบางครั้งครูไม่สามารถควบคุมสิ่งที่นักเรียนทำบนสื่อออนไลน์ได้

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือทำให้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 5 ด้าน ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

1. การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน Selecting การเลือกแพลตฟอร์มที่สามารถติดตามความคืบหน้าของผู้เรียน แพลตฟอร์มนั้นควรสามารถติดตามและบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้สอนสามารถเห็นความพยายามและพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เลือกแพลตฟอร์มที่มีระบบการติดตามการทำงานของนักเรียน เช่น ระบบรายงานที่สามารถดูข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมเรียน, การทำกิจกรรม, ผลการสอบ หรือความคืบหน้าของโปรเจกต์ต่าง ๆ การสร้างแรงจูงใจผ่านฟีดแบคและการสนับสนุน แพลตฟอร์มที่สามารถให้ฟีดแบคที่สร้างสรรค์และกระตุ้นผู้เรียน เช่น ระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส หรือการมีช่องทางให้ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำส่วนบุคคล แพลตฟอร์มที่สามารถให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเชิงบวกหลังจากการประเมินผล เช่น Moodle หรือ Google Classroom ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนที่ต่อเนื่องจากผู้สอน

2. การออกแบบบทเรียนออนไลน์ Design การออกแบบบทเรียนออนไลน์ควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจดึงดูดให้นักเรียนมีความอยากเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย (เช่น วิดีโอ ภาพกราฟิก เสียง) และการออกแบบเนื้อหาให้สั้น กระชับ และตรงประเด็น การเพิ่มกรณีศึกษา หรือสถานการณ์จริงที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันจะช่วยกระตุ้นความสนใจ และทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของเนื้อหา บทเรียนออนไลน์ควรมีโครงสร้างที่ชัดเจนและแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ ที่เข้าใจง่าย นักเรียนสามารถทำตามได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การกำหนดเป้าหมายเล็กๆ ในแต่ละบทเรียน และการเสริมด้วยกิจกรรมที่มีการสร้างรางวัล หรือการยกย่องเมื่อทำสำเร็จ จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้เกิดความมุ่งมั่นและพยายามที่จะเรียนรู้และทำบทเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ Media เลือกใช้สื่อที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและเหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้ เช่น สื่อวิดีโอที่มีการเล่าเรื่อง กราฟิกสีสันสดใส การใช้ภาพเคลื่อนไหว และสื่อแบบอินเทอร์แอคทีฟ (interactive media) ที่นักเรียนสามารถตอบโต้ได้ การออกแบบสื่อควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือทักษะที่นักเรียนจะต้องใช้จริงในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและรู้สึกรู้ว่าการเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน ควรมีการเลือกสื่อที่สามารถวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เช่น แบบทดสอบออนไลน์ที่ให้ฝึกแก้โจทย์ หรือสื่อที่มีฟีเจอร์สำหรับติดตามพฤติกรรมของนักเรียน เช่น เวลาในการเรียนรู้ จำนวนครั้งในการเข้าชมเนื้อหา และคะแนนจากแบบทดสอบย่อยๆ

4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน Evaluation การออกแบบการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับทักษะอาชีพที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความชำนาญ ตัวอย่างการบูรณาการเช่น การประเมินผลด้วยการใช้โครงการหรือภารกิจที่ต้องอาศัยความพยายามและการตั้งใจจริงจากผู้เรียน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตัวเองและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดี การจัดให้มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งในการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง

5. อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Hindranceการประเมินและปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์การใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าระบบการเรียนออนไลน์นั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และควรปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและตรวจสอบได้ ให้การสนับสนุนในการเลือกใช้แพลตฟอร์มที่สามารถปรับปรุงได้ตามข้อเสนอแนะของผู้เรียนและสามารถใช้ได้กับอุปกรณ์ที่หลากหลาย การฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน สร้างช่องทางให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนออนไลน์ของตนเอง เช่น การสอบถามความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามออนไลน์หรือการประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเชิงลึกมากขึ้น แก้ไขปัญหาการประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์อาจทำได้ยากทำให้เป็นเรื่องที่สะดวกตรวจสอบผลได้ เนื่องจากขาดการสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด แก้ไขปัญหาเรื่องการโกงในการสอบออนไลน์

1.2 ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ควรให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสการเรียนรู้ และอาจทำให้นักเรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงบทเรียนได้ ส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ที่ขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอาจทำให้นักเรียนรู้สึกเหงาหรือแยกตัว ซึ่งอาจนำไปสู่ความเครียดหรือปัญหาทางจิตใจ ส่งเสริมงานหรือรายได้นักเรียนอาจต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ เช่น

ครอบครัวที่มีรายได้น้อยอาจไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการซื้ออุปกรณ์หรือการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาด้านตัวผู้เรียน ควรศึกษาวิจัยให้ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เนื้อหาหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น ทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารที่ดีทั้งการพูด การเขียน และการฟัง ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะชีวิตอื่นๆ ที่จำเป็น ความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ที่จะเรียนรู้

2.2 ควรศึกษาด้านเนื้อหา โดยศึกษาวิจัยในประเด็นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณ คิดอย่างมีเหตุผล และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำไปต่อยอดความรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เนื้อหาที่นำมาใช้น่าสนใจในรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ และเข้าใจง่าย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

เอกสารอ้างอิง

- ชนากกร ศาสตรสกุล, บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และพระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺฒโน. (2567). พุทธวิธีการบริหารวิชาการในสถานศึกษา. วารสารบรรณการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 5(3), 723-732.
- เชาว์ รำมะนา. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจตุจักร สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2560). การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในยุคดิจิทัล. วารสารการจัดการการศึกษา, 8(1), 15-35.
- พระสาโรจน์ ธีรภทโท (นิมเนียม). (2561). การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อจัดการสอนศีลธรรมสำหรับนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2567). การเรียนการสอนแบบผสมผสานผ่านสื่อสังคมออนไลน์. แหล่งที่มา <https://edu.library.cmu.ac.th/> สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2567.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2567). การสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. แหล่งที่มา <https://edu.library.cmu.ac.th/> สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2567.
- วราพร คำจับ. (2562). สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2(2), 151.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา. (2567). ข้อมูลสารสนเทศบุคลากร. แหล่งที่มา http://rms.avc.ac.th/pms_graph.php สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2567.
- สุภัทสร วัฒนมาตย์ และพระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺฒโน. (2566). SUPAT Model: รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาวัฒนธรรมผู้เรียนร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 ในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 10(2), 519-528.
- Quintanilla, Brenda U. (2019). Social Media Implications: Secondary Teacher's Use of Social Media for Personal, Professional and Teaching Purposes. Retrieved August.